ABC FOR FORELDREKONTAKTER

FORELDREUTVALGET
FOR GRUNNOPPLÆRINGEN
fug

Forord

Å bruke tid på barnas skolegang er en meget god investering. Det betyr mye for barnet å se at foreldrene interesserer seg for skolen. Forskning viser at en positiv interesse hos foreldrene for barnas læring har mer å si for barnas utbytte av skolegangen enn noe annet.

Som foreldrekontakt har du en spesiell anledning til å være med på å påvirke skolens innhold. Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) håper at dette heftet kan bidra til å gjøre arbeidet som foreldrekontakt morsomt, lærerikt og meningsfylt.

FUG oppfordrer foreldre til å melde seg som foreldrekontakter og engasjere seg i samarbeidet med skolen!

Lykke til med et viktig verv!

Foreldreutvalget for grunnopplæringen
Desember 2009

Innhold

3_Hva er en foreldrekontakt?

3_Foreldrenes plass i skolesystemet

4_Hvordan velges foreldrekontakter?

4_Organisering av foreldrekontaktene

5_Hvordan få i gang i samarbeidet?

5_Hva gjør en foreldrekontakt?

7_Samarbeid om læringsmiljøet

9_Taushetsplikt

10_Rundskriv F 5/99: Klassekontaktfunksjonen i skolen

11_Foreldrenes plass i skolesystemet

12_Sitater fra Kunnskapsløftet

ABC FOR FORELDRE-KONTAKTER
Foreldreutvalget for grunnopplæringen
www.fug.no
post@fug.no

© FUG 2009

Layout: Månelyst as
Foto: iStockphoto

Hva er en foreldrekontakt?

En foreldrekontakt er en representant for foreldrene, valgt av og blant foreldre med barn i samme gruppe/klasse eller på samme trinn. Foreldrekontakten er bindeleddet mellom skolen/kontaktlærerne og foreldrene.

Foreldrekontakten skal samarbeide med kontaktlæreren og de andre lærerne om å skape et godt miljø der elevene trives og der det er gode forutsetninger for læring. Foreldrekontakten har også en rolle i samarbeidet med skolen om innholdet i undervisningen, om metoder i de ulike fagene, om organisering av undervisningen og kvalitetsutvikling.

Foreldrekontaktfunksjonen er viktig. Foreldrekontaktene arbeider på gruppe/klassenivået i skolen, og det er der grunnlaget for samarbeid mellom hjem og skole blir lagt. Gruppen er den viktigste arenaen for barna, og det er avgjørende for elevenes trivsel at det er et godt sosialt og faglig miljø der. Foreldre som er engasjerte, bidrar til å skape et godt læringsmiljø for barna.

Foreldrekontakter er ikke lovpålagt.

Foreldrenes plass i skolesystemet

(se også oversikten)

Foreldrerådet

Foreldrerådet består av alle foreldre som har barn ved skolen. Foreldrerådet skal arbeide for å skape et godt samhold mellom hjemmet og skolen og medvirke til at elever og foreldre tar aktivt del i arbeidet for å skape et godt skolemiljø (Opplæringslova § 11-4).

Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU)

Foreldrerådet skal velge et arbeidsutvalg, foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU). Det kan bestå av foreldrekontaktene, men kan også være sammensatt på andre måter. FAU velger to representanter med personlige vararepresentanter til samarbeidsutvalget. Lederen for FAU skal være den ene (Opplæringslova § 11-4). FAU skal blant annet sikre reell medvirkning fra foreldre og ha medansvar for at elevenes læringsmiljø er trygt og godt.

Samarbeidsutvalget (SU)

Ved hver skole skal det være et samarbeidsutvalg. SU består av to representanter for undervisningspersonalet, én for andre tilsatte, to for foreldrerådet, to for elevene og to for kommunen. Den ene av representantene for kommunen skal være rektor. Samarbeidsutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolen (Opplæringslova § 11-1). (SU kan erstattes av driftsstyre).

Driftsstyre

Paragraf 11-1 i Opplæringsloven åpner for at kommunen kan oppnevne et styre for skolen istedenfor samarbeidsutvalg. Minst to representanter for foreldrerådet skal være med i styret. Ingen av gruppene elever, tilsatte eller foreldre kan ha flertall i styret alene. Driftsstyret er et besluttende organ. (Driftsstyre kan erstatte SU).

Skolemiljøutvalget (SMU)

Skolemiljøutvalget har rett til å uttale seg i alle saker som gjelder skolemiljøet og skal være satt sammen slik at elever og foreldre til sammen har flertall. Utvalget skal bidra til at alle instanser i skolen arbeider for å skape et godt skolemiljø (Opplæringslova § 11-1a).

Kommunalt foreldreutvalg (KFU)

Mellom Foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) ved den enkelte skole og FUG på sentralt nivå, er det ikke noe lovhjemlet foreldreorgan. I omkring 180 (av totalt 430) av landets kommuner er det opprettet foreldreutvalg på kommunalt nivå på frivillig basis. Hensikten med KFU er å koordinere behov/ønskene til skolene i kommunen, og å drive opplæring og erfaringsutveksling. KFU bør ha en bred representasjon og være en naturlig samarbeidspartner for politikere og skoleadministrasjon.

Hvordan velges foreldrekontakter?

Foreldrekontaktene velges på et foreldremøte. Valget bør foregå på siste foreldremøte om våren slik at foreldrekontaktene er klare til å starte arbeidet sitt når skoleåret begynner. Uansett når

foreldrekontaktene velges, fungerer de gamle til nye er valgt. Oppnevn gjerne en valgkomité som kan finne fram til foreldre som er villige til å påta seg vervet. Det er viktig at de som stiller til valg, er motiverte og har lyst til å påta seg oppgaven. Forslag til kandidater bør sendes til foreldrene sammen med innkallingen til foreldremøtet. Gjør det klart i innkallingen at kandidatene har sagt seg villige til å stille.

Hvor lang er valgperioden?

Valgperioden kan være fra ett år og oppover. Det er vanlig at foreldrekontaktene velges for to år om gangen. Det er fornuftig at én av foreldrekontaktene fortsetter fra det ene året til det andre, og at det velges én ny. Dermed skapes kontinuitet, og den nye foreldrekontakten har støtte av den som har erfaring. Mange velger vararepresentanter som etter ett år rykker opp som foreldrekontakter.

Hvem har ansvar for valget?

Det er skolen ved rektor som har ansvar for å forberede valget og sørge for at foreldrekontakter blir valgt. For foreldrene til de barna som skal begynne på skolen til høsten, bør det holdes et informasjonsmøte rett før sommerferien. Dette er en god anledning til å velge foreldrekontakter for kommende skoleår. Foreldrene bør forvente at læreren eller en representant fra FAU orienterer om hva det innebærer å være foreldrekontakt og hvordan hjem-skole-samarbeidet skal komme i gang.

Det er skolens ansvar å legge til rette for at foreldrekontakter blir valgt og at de får nødvendig informasjon og skolering. Men etter hvert er det naturlig at foreldrene selv, ved foreldrekontaktene, sørger for valg av foreldrekontakter og vararepresentanter. Foreldrekontaktene bør i samarbeid med skolen, sørge for at de nyvalgte representantene får god informasjon om hva vervet innebærer.

Organisering av foreldrekontaktene

Organiseringen av foreldrekontaktene – hvilken rolle og plassering de skal ha i skolesystemet – varierer fra skole til skole:

- Ved noen skoler er det foreldrekontaktene som utgjør FAU.
- Ved store skoler med mange foreldrekontakter kan det velges et styre blant foreldrekontaktene. Dette styret utgjør FAU.
- Noen steder er det slik at én av foreldrekontaktene i hver gruppe/klasse automatisk blir medlem av FAU, mens den andre ivaretar samarbeidet mellom foreldrene og kontakten med skolen.
- Noen skoler har en ordning der valg til både foreldrekontakter og FAU medlemmer foregår i de enkelte gruppene/klassene (det er ulike foreldre som velges til foreldrekontakter og til FAU-medlemmer).
- Andre steder velges FAU av et samlet foreldreråd og består av helt andre foreldre enn foreldrekontaktene. På denne måten blir oppgavene fordelt på flere.

Det er opp til foreldrerådet å bestemme valgordning og organisering. FUG anbefaler at alle skoler utarbeider et valgreglement for valg av foreldrekontakter og valg av medlemmer til FAU vedtas av foreldrerådet. Valgreglementet bør beskrive valgprosedyrer og valgperioder. Det bør gjennomgås med jevne mellomrom og revideres etter behov. Valgreglementet kan være en del av vedtektene for FAU.

Hvor mange foreldrekontakter er det i hver gruppe/klasse?

Det er vanlig at det velges to foreldrekontakter i hver gruppe/klasse. Noen velger også vararepresentanter slik at det blir fire til sammen. Det er viktig at vararepresentantene også er informert og deltar på møter med kontaktlærerne.

Foreldrekontaktforum

Alle foreldrekontaktene ved skolen kan utgjøre et «foreldrekontaktforum» som møtes regelmessig til felles skolering og utveksling av erfaringer.

Foreldrekontakten med i lærerteam

Ved noen skoler er én av foreldrekontaktene på hvert trinn utpekt som lærerteamkontakt – en koordinator mellom foreldrene med barn på samme trinn og lærerne som underviser på trinnet. Koordinatoren har jevnlige møter med lærerteamet for gjensidig informasjon og drøfting.

Hvordan få igang samarbeidet?

«Samarbeid mellom skolen og hjemmet er et gjensidig ansvar, men skolen skal ta initiativ og legge til rette for samarbeidet.»
Prinsipper for opplæringen.
Kunnskapsløftet

Når det har vært valg på nye foreldrekontakter, bør kontaktlærer og de nyvalgte foreldrekontaktene avtale tid og sted for et planleggingsmøte.

Avklar forventninger

Det er nyttig at foreldrekontaktene og kontaktlærer på det første møtet snakker om og avklarer gjensidige forventninger. Sett opp punkter over hva dere ønsker å jobbe med og hva dere forventer av hverandre. Diskuter om forventningene til samarbeidet er realistiske. Bli enige om tiltak og aktiviteter som er realistiske å gjennomføre.

Skolering av foreldrekontakter

Skolen har ansvaret for å tilrettelegge for hjem-skole-samarbeid. Derfor skal foreldrene forvente at skolen har faste rutiner for å informere og skolere nyvalgte foreldrekontakter og medlemmer av rådsorganene. Det kan være FAU og skolen i fellesskap som har denne oppgaven, det kan være bare FAU, eller det kan være foreldrekontakter som har fungert i ett år eller mer.

«Samspillet hjem - skole» er en hjelp for å avklare forventningene. Spillet er laget til bruk på foreldremøtene og medvirker til aktivitet og engasjement. Det kan spilles med lærere og alle foreldrene. Spillet kan bestilles via www.fug.no

Flere kommuner har et foreldreutvalg på kommunalt nivå (KFU) som har påtatt seg ansvaret for informasjon til og skolering av foreldrekontakter og FAU-medlemmer. Noen ganger skjer dette i samarbeid med kommunen.

På **www.fug.no** finnes det tips og materiell for skolering av foreldrekontakter og FAU-representanter.

Hva gjør en foreldrekontakt?

Foreldrekontaktenes oppgaver bør foreligge skriftlig. Foreldre vegrer seg gjerne for å påta seg vervet fordi de er usikre på hva foreldrekontaktens oppgave egentlig er. Klart definerte oppgaver og et mandat gjør at foreldre lettere kan forholde seg til om dette er et verv de ønsker å påta seg. Mandat og oppgaver kan endre seg og bør gjennomgås med jevne mellomrom (for eksempel en gang om året).

Nedenfor er det en liste med forslag til oppgaver. Bruk listen som grunnlag for å velge de oppgavene som er overkommelige og som er viktige for dere.

Plan for hjem-skole-samarbeid

- Be læreren om å få skolens virksomhetsplan og eventuelt andre dokumenter som viser hvordan skolen vil samarbeide med hjemmene og lokalmiljøet.
- Lag et forslag til plan for hjem-skole-samarbeidet i gruppen/klassen i samarbeid med kontaktlærer. Foreldremøter, konferansetimer, aktiviteter m.m. inngår i planen. Forslaget legges fram for de andre foreldrene på et foreldremøte til drøfting.
- Gjennomgå gruppens/klassens planer sammen med kontaktlæreren. Pek på informasjonsbehovet som foreldrene har og hvordan foreldre kan bidra både i den faglige og sosiale utviklingen.

Informasjon fra og samarbeid med FAU

- Sørg for at informasjon fra FAU sitt arbeid blir videreformidlet til foreldrene i gruppene/klassene.
- Legg fram saker som FAU vil høre foreldrenes meninger om – skriftlig eller muntlig – på foreldremøtene.

- Alle foreldrene ved skolen bør få referat fra FAU-møtene, og de bør legges på skolens nettside.
- Der hvor FAU består av andre foreldre enn foreldrekontaktene, kan også FAU-medlemmer inviteres til foreldremøter for å orientere om arbeidet og få innspill og synspunkter fra foreldrene.
- Foreldrekontaktene fremmer saker for FAU på vegne av alle foreldrene i gruppen/klassen. Foreldrekontaktene bør få møteplan for FAU-møtene hvert semester med frister for å melde saker.
- Det er svært viktig med god informasjonsflyt mellom FAU og foreldrekontaktene/de øvrige foreldrene. FAU er foreldrenes talerør overfor skolen, de skal fremme fellesinteressene til foreldrene og medvirke til at elever og foreldre tar aktivt del i arbeidet for å skape et godt skolemiljø. Sørg derfor for at det er gode rutiner for kontakt og samarbeid med FAU!
- Flere og flere skoler har nettsider. Rådsorganene og foreldrekontaktene kan bruke nettsidene til å informere om viktige saker. Sakslister og referat fra møtene i rådsorganene kan legges der.

Samarbeid mellom foreldrekontakten/foreldrene og kontaktlærer

- Avtal faste samarbeidsmøter mellom kontaktlærer og foreldrekontakter, for eksempel én gang i måneden.
- Foreslå å utgi et månedsbrev til foreldrene i samarbeid med kontaktlærer. Brevet kan informere om hvordan det går med gruppen/klassen faglig og sosialt, nye arbeidsmetoder, viktige ting å følge opp for foreldrene, aktuell informasjon, eventuelle problemer som har dukket opp, noen som fortjener en takk. Kanskje skal også elevene oppfordres til å skrive?
- Bruk mulighetene til å informere via skolens nettsider, læringsplattform eller e-post. Pass på at de foreldrene som ikke har tilgang til data får informasjonen på papir.

Foreldremøtene – planlegging av innhold og struktur

- Lag en møteplan for foreldremøter i samarbeid med kontaktlærer.
- Planlegg innholdet i foreldremøtene i samarbeid med kontaktlærer.
- Drøft med andre foreldre hvordan møtene kan legges opp og spør hva de ønsker å ta opp.
- Avtal med kontaktlærer hvem som leder de ulike delene av foreldremøtene. Foreldremøtet er foreldrenes viktigste fellesarena og bør ledes av foreldrene.
- Bidra til at foreldremøtene preges av dialog og aktivitet, ikke bare informasjon.
- Ta opp på foreldremøtet hvordan foreldrene eventuelt kan delta i undervisningen, ta opp arbeidsmetoder og innholdet i undervisningen. Få informasjon fra kontaktlærer om hvordan gruppe/klassemiljøet er, hva som fungerer bra og hva som kan bli bedre. Dette bør være et gjennomgående tema på alle foreldremøter.
- Hold god kontakt med foreldrene i gruppen/klassen. Hvilken oppfatning har de av det sosiale og faglige miljøet i gruppen? Diskuter på foreldremøter hva foreldrene kan gjøre for å utvikle et godt miljø i gruppen.
- Oppmuntre alle foreldrene til å delta på foreldremøtene. Ta gjerne en ringerunde. Ha svarslipp på invitasjonen til foreldremøtene. Da blir det mer forpliktende.
- Evaluer møtene. Hva får vi ut av dem? Hvordan kan de bli enda bedre?
- Få elevene med i samarbeidet mellom hjem og skole. Elevene bør inviteres på minst ett foreldremøte i året helt fra første trinn. Erfaringer som er gjort med dette, viser at slike «familiemøter» virker svært positivt på miljøet i gruppen/klassen.
- Sørg for at det blir skrevet referat fra foreldremøtene som blir sendt til alle foreldrene.

«Foreldremøter» er et hefte med tips og ideer til hjelp i planlegging og gjennomføring av foreldremøter. Kan lastes ned på **www.fug.no**

Forbered overgangen til ungdomsskolen og videregående opplæring

- Foreldrekontakter på 7. trinn: Forbered overgangen til ungdomstrinnet sammen med skolen.
- Foreldrekontakter på 10. trinn: Forbered overgangen til videregående opplæring sammen med skolen.

Lag en foreldrekontaktperm

Hver foreldrekontakt bør ha en perm som følger vervet; det vil si at den leveres videre til nye foreldrekontakter. Dette er en fin måte å ta vare på gode eksempler og overføre erfaringer.

Forslag til innhold i foreldrekontaktpermen:

Del I

- Liste med navn, adresse, fødselsdato og tlf. til elever, og foresattes navn og e-post adresse
- Kontortid og trefftider for skolens ledelse
- Navn, adresse, telefon og e-postadresse til lærere samt trefftider
- Liste over foreldrekontaktene i alle gruppene/klassene – tlf.nr. og e-postadresse
- Medlemmer av FAU – tlf.nr. og e-postadresse
- Medlemmer av SU – tlf.nr. og e-postadresse
- Medlemmer av skolemiljøutvalget – tlf.nr. og e-postadresse
- Timeplan for gruppen/klassen
- Skolerute med oversikt over skolestart, skoleavslutning, ferie, fridager og arrangementer
- Plantegning over skolebygningene
- Ordensreglement
- Liste over aktuelle nettsteder

Del II

- Skolens virksomhetsplan
- Opplegg for samarbeid mellom hjem og skole
- Informasjonsmateriell som foreldrekontaktene har fått tildelt, f. eks. materiell fra FUG

Del III

- Møteinnkallinger og møtereferater fra foreldremøter og møter i FAU, SU og skolemiljøutvalget
- Aktuelle avisutklipp
- Bilder fra turer, ekskursjoner, sommerfester, juleavslutninger e.l.

Husk at det er ikke foreldrekontaktene som skal gjøre alle oppgavene alene! Deleger ansvar og involver flere foreldre i små og store oppgaver. Alle foreldre har medansvar for læringsmiljøet!

«Dersom skolene skal fungere godt, forutsettes ikke bare at elevene kjenner hverandre, men at også foreldrene kjenner både hverandre og hverandres barn.»
Kunnskapsløftet. Generell del.

Samarbeid om læringsmiljøet

Skole og hjem skal samarbeide både om den enkelte elev, gruppen/klassen og skolemiljøet som helhet. Foreldre og skole har et felles ansvar for barnas sosiale og faglige utvikling. Foreldrene kjenner barna best, og deres kunnskap er en ressurs for skolen i lærernes arbeid for å tilpasse undervisningen til elevenes evner og forutsetninger. Når hjem og skole spiller på lag, kommer det barn og unge til gode.

Flere studier peker på at barn og unge kommer best ut når foreldrene er tydelige i sin interesse for deres skolehverdag. Det gjelder både i forhold til trivsel, læring og læringsutbytte. Skoler som legger forholdene godt til rette for at foreldrene skal involvere seg, bidrar til at foreldrene blir mer aktive i å støtte opp om barn og unges skolegang.

Kapittel 9a i Opplæringslova omhandler både det fysiske og det psykososiale skolemiljøet. Gjør deg godt kjent med dette kapitlet. Utdanningsdirektoratet har laget en brosjyre om skolemiljøet som kan lastes ned fra **www.utdanningsdirektoratet.no**

Forebygg mobbing

Skolens planlegging og gjennomføring av tiltak mot mobbing skal skje i samarbeid med foreldrene. Foreldrekontakter, FAU, SU og skolemiljøutvalget er parter i dette arbeidet. Skolens rådsorganer må se til at

- tiltak mot mobbing er med i skolens ordensregler
- det fins retningslinjer for hvordan elever, foreldre og lærere skal forholde seg når mobbing oppstår eller når det er mistanke om mobbing
- skole og hjem tar kontakt med en gang det er mistanke om mobbing
- læringsmiljøet - trivsel og trygghet - er et fast tema på alle foreldremøter
- skolens tiltaksplan mot mobbing bør utformes i samarbeid med foreldrene og gjøres kjent for alle.
- læringsmiljøet, inkludert mobbing, er tema på konferansetimer.

Foreldrekontaktene har, sammen med rådsorganene, et medansvar for å se til at skolen tar mobbing på alvor. Foreldrekontaktene kan bl.a. bidra til å
- avdekke mobbing
- sørge for at tiltak blir igangsatt
- følge opp tiltakene.

Heftet «Stopp mobbing – gode råd til foreldre» kan lastes ned fra **www.fug.no**.

Konflikter i gruppen/klassen – foreldrekontaktenes rolle

Hvis det oppstår konflikter i gruppen, er det viktig å klargjøre foreldrekontaktens rolle. Hvis det er en konflikt mellom ett foreldrepar/en elev og lærer, bør disse prøve å løse konflikten, eventuelt i samarbeid med skoleledelsen. Dersom foreldrene ønsker å ha med en bisitter, kan foreldrekontakten eller en FAU-representant påta seg denne rollen, etter nøye å ha vurdert om dette er hensiktsmessig.

Dersom det er konflikt mellom flere foreldre og lærer, kan foreldrekontakten(e) være foreldrenes talsmann overfor skolen. Det er skolelederes ansvar å finne løsninger på konflikten, foreldrekontaktens oppgave er å målbære foreldrenes synspunkter.

Når det er konflikter mellom enkeltelever/grupper av elever og læreren, kan dette ofte løses ved samtale mellom partene. I tilfeller hvor man ikke kommer fram til en løsning, bringes saken videre til skoleledelsen. Da skal foreldrene til barna det gjelder, og eventuelt foreldrekontaktene, være til stede.

Hvis man vil skrive en klage, er formell klagevei rektor, kommune og utdanningsdirektøren hos fylkesmannen. Hver instans har en måneds behandlingsfrist. Foreldrene har også rett til å få hjelp og veiledning fra skolen og/eller kommunen i klagesaker, for eksempel til utforming av klagebrev. Se for øvrig Utdanningsdirektoratets brosjyre om skolemiljø. (Kap 9a i Opplæringslova. Kan lastes ned fra www.utdanningsdirektoratet.no)

Konfliktforebyggende tiltak

For å unngå at det oppstår konflikter, trenger skolen konfliktberedskap. Planer og rutiner for konflikthåndtering og forebyggende tiltak bør finnes på alle skoler. Slike planer bør utformes i samarbeid med foreldrene. Skolene tilbys mange programmer og opplæringspakker som har som formål å forebygge mobbing og problematferd hos elever og føre til økt sosial kompetanse og godt læringsmiljø i skolen.

Konfliktberedskap bør gjennomdrøftes på den enkelte skole av elever, foreldre og ansatte i fellesskap og tas opp minst én gang om året i rådsorganene.

Foreldrekontaktene/ foreldrenes rolle i samarbeidet om undervisning og læring

Det har vært vanlig å framheve foreldrekontaktenes betydning for det sosiale miljøet i gruppen/klassen. Men foreldrekontaktene kan også samarbeide med skolen om læringsinnholdet, om læringsmetoder i de ulike fagene og om organisering av undervisningen. Alle forhold som er sentrale i elevenes skolehverdag, er viktige for foreldrekontaktene.

Eksempel på foreldremedvirkning i årsplanarbeidet

Ved en skole foregikk det slik: Kontaktlærer inviterte foreldrene til arbeidsmøte om fagplanene og årsplanene for trinnet. Fagplanene (utdrag fra Kunnskapsløftet) ble sendt ut til foreldrene ca. to uker før møtet for at foreldrene skulle få god tid til å sette seg inn i hva barna skulle arbeide med det kommende skoleåret.

På arbeidsmøtet ble fagplanene gjennomgått og diskutert i grupper som var satt sammen etter foreldrenes interesseområder. Foreldrene prioriterte områder innen hvert fag og kom med forslag til tidsbruk og arbeidsmetode for hvert emne. Resultatet av gruppearbeidet ble skrevet ned og levert på møtet. Noen hadde behov for mer tid og fikk noen dager ekstra for innlevering.

I etterkant sammenfattet foreldrekontakter og kontaktlærer forslagene. Alle foreldrene fikk skriftlig tilbakemelding av oppsummeringen. Innspillene fra foreldrene ble brukt av kontaktlærer og de andre lærene i årsplanarbeidet. I flere tilfeller ble foreldrene trukket inn i deler av undervisningen.

Da skoleåret var i gang, så foreldrene at de hadde et godt grunnlag for å følge opp barna og å snakke om det som foregikk på skolen.

Taushetsplikt

Det er taushetspliktbestemmelsene i Forvaltningsloven (§ 13) som gjelder i skoleverket. Taushetsplikten gjelder både for de tilsatte i skolen og for foreldre som sitter i råd og utvalg, foreldrekontakter og personer som er frivillige hjelpere på leirskole, skoleturer og skolefester.

Skolen må informere foreldrene om hvem som har taushetsplikt, hva den innebærer og når den gjelder.

DET KONGELIGE KIRKE-,
UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Statens utdanningskontor

Kommunene

Grunnskolene

Nr.	Vår ref	Dato
F-59/99	99/6300	9. august 1999

KLASSEKONTAKTFUNKSJONEN I SKOLEN

Hjem-skole samarbeid er viktig for den enkelte elevs læring og utvikling. Det er skolens ansvar at samarbeidet mellom hjem og skole kommer i gang (L 97 s.60). Samarbeidet skal gi gjensidig støtte, motivasjon og rettledning, og baseres på gjensidig respekt og vilje til å sette eleven i sentrum. En av grunnpilarene i dette samarbeidet er klassekontaktfunksjonen. Departementet ser det derfor som ønskelig at alle grunnskoler velger klassekontakter.

Brukermedvirkning er viktig i skolen. Dette kommer til uttrykk i eget kapittel i Opplæringsloven – kapittel 11. Under behandlingen av Stortingsmelding nr 14 (1997-98) Om foreldremedverknad i grunnskolen, gikk Stortinget inn for at en bør utvikle de eksisterende samarbeidsformene slik at de kan bli kvalitativt bedre. Stortinget la også vekt på betydningen av god informasjon til foreldrene og at det satses på utviklingsprosjekt for å bedre samhandlingen mellom hjem og skole. I Læreplanverket for den 10-årige grunnskolen (s.60-61) nevnes god kommunikasjon mellom hjem og skole som vesentlig for en god skolesituasjon for elevene.

I dag er det klassekontakter ved over 90% av grunnskolene. Det bør velges en kvinnelig og en mannlig klassekontakt. Der det er naturlig kan disse utgjøre eller være del av foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU). Klassekontaktene er med på å ansvarliggjøre foreldrene og de representerer foreldrene i den enkelte klasse. De skal selv ta initiativ og ha ansvar, og er foreldrenes bindeledd til skolen i forhold til tiltak som angår klassen.

Hver grunnskole bør ha et valgreglement som er vedtatt av foreldrerådet når det gjelder valg av foreldrerepresentanter. Dette er viktig for å skape stabilitet og kontinuitet. Det er den enkelte grunnskoles foreldreråd som avgjør hvordan de ønsker å ha det.

En god dialog forutsetter god informasjon om skolen og skolesystemet og kunnskap om hvordan hjem-skole samarbeidet kan drives. Det kan være ønskelig med felles opplæring for klassekontaktene og klassestyrerne når det gjelder samarbeidet hjem-skole.

Departementet ønsker lykke til med hjem-skole-samarbeidet!

Med hilsen

Hanna Marit Jahr e. f.
ekspedisjonssjef

Gunnar Mandt
underdirektør

Foreldrenes plass i skolesystemet (pr. desember 2009)

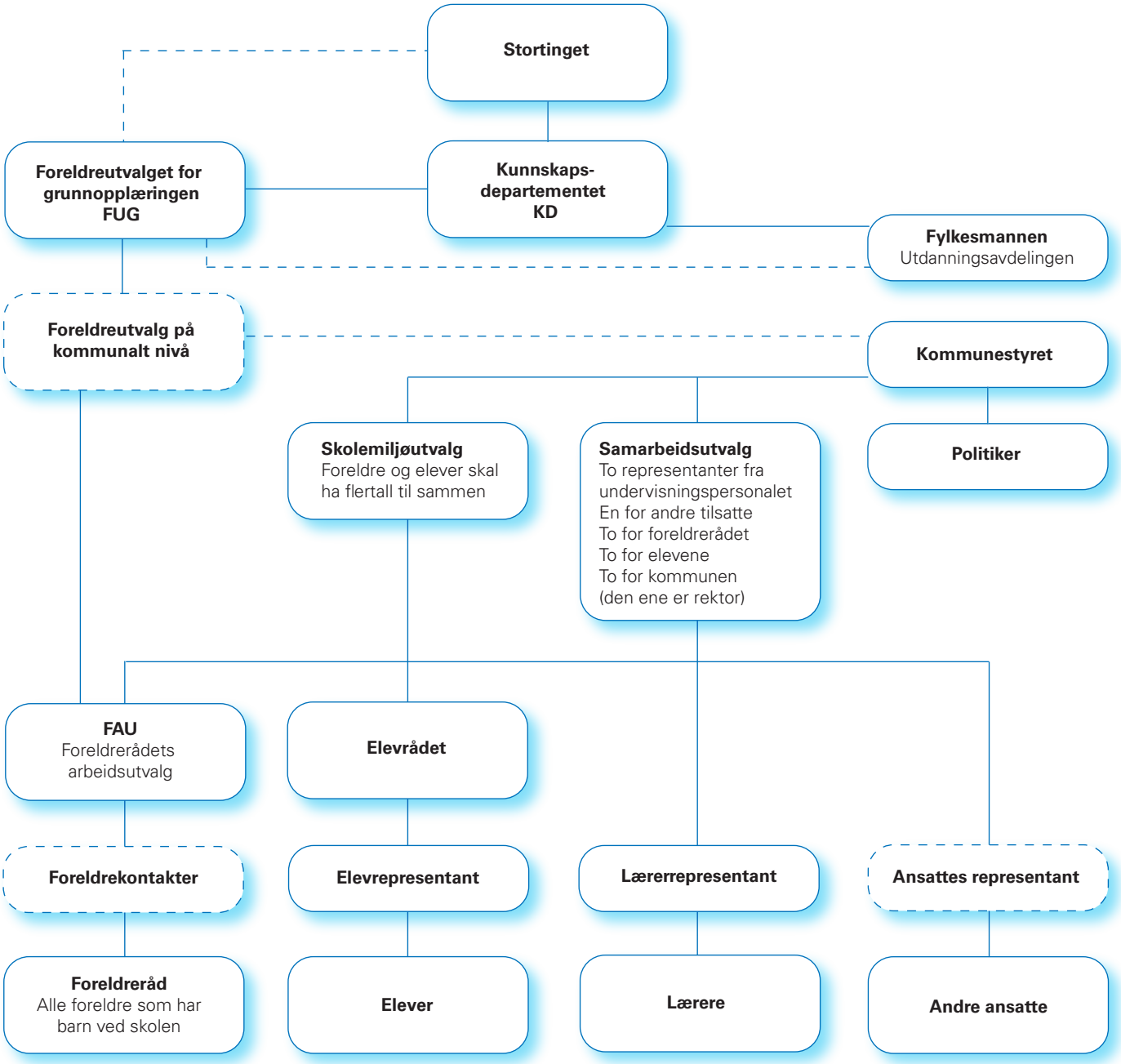

- Stiplet ramme betyr at det ikke er lovfestet.
- De stiplede forbindelseslinjene viser at det er kommunikasjon mellom foreldreutvalgene og det formelle styringssystemet.
- Enkelte kommuner har organisert skolene med driftsstyre eller selvstyre, kartet kan da se litt annerledes ut.

Sitater fra Kunnskapsløftet

Generell del:

Foreldrene har primæransvaret for oppfostringen av sine barn. Det kan ikke overlates til skolen, men bør utøves også i samarbeidet mellom skole og hjem. For læringsmiljøet favner også foreldrene.

Prinsipper for opplæringen:

Læringsplakaten

Skolen og lærebedriften skal legge til rette for samarbeid med hjemmet og sikre foreldres/foresattes medansvar i skolen.

Samarbeid med hjemmet

Foreldrene/de foresatte har hovedansvaret for egne barn og de har stor betydning for barnas motivasjon og læringsutbytte. Samarbeidet mellom skole og hjem er sentralt både i forhold til å skape gode læringsvilkår for den enkelte og et godt læringsmiljø i gruppen og på skolen. En forutsetning for godt samarbeid er god kommunikasjon. I samarbeidet vil gjensidig kommunikasjon om elevenes faglige og sosiale utvikling og deres trivsel stå sentralt. Samarbeidet mellom skole og hjem er viktig i hele grunnopplæringen, men vil endre karakter og form etter hvert som elevene blir eldre og får større ansvar for egen læring og utvikling.

Samarbeid mellom skolen og hjemmet er et gjensidig ansvar, men skolen skal ta initiativ og legge til rette for samarbeidet. Opplæringsloven, forskrift til loven og Læreplanverket danner grunnlaget for samarbeidet, og foreldrene/de foresatte skal ha reell mulighet for innflytelse på egne barns læringsarbeid faglig og sosialt.

Hjemmet skal få informasjon om målene for opplæringen i fagene, elevenes faglige utvikling i forhold til målene og hvordan hjemmet kan bidra til å fremme elevenes måloppnåelse. Videre skal hjemmet ha informasjon om hvordan opplæringen er lagt opp og hvilke arbeidsmåter og vurderingsformer som brukes. Det må også legges til rette for at foreldrene/de foresatte får nødvendige opplysninger for å kunne delta i reelle drøftinger om utviklingen av skolen.

Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) er et nasjonalt utvalg for og med foreldre som har barn i skolen.

FUG er opptatt av:

Hjem-skole-samarbeid

- Å ivareta foreldrenes interesser i skolesammenheng
- Å gi kunnskap om hvordan et hjem-skole-samarbeid fungerer
- Å gi kunnskap om hvordan foreldre kan støtte sine barn
- Å sette dagsorden og støtte foreldre når det gjelder sentrale tema som inneklima, mobbing, foreldremøter, skolearbeid, med mer.

www.fug.no – en nettressurs for foreldre med barn i skolen

ABC for foreldrekontakter © **FUG 2009**

fug